

Tomasz Gutowski

Uniwersytet Gdański

e-mail: t.gutowski@ug.edu.pl

DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZO-ROZWOJOWA I INNOWACYJNA PRZEDSIĘBIORSTW W KONTEKŚCIE IDEI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

THE RESEARCH, DEVELOPMENT AND INNOVATIVE ACTIVITIES OF ENTERPRISES IN THE CONTEXT OF THE IDEA OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

DOI: 10.15611/e21.2016.3.20

JEL Classification: O32, F63

Streszczenie: Jednym z przejawów dynamicznego rozwoju współczesnej, coraz bardziej zglobalizowanej gospodarki jest inwestowanie w przedsięwzięcia, powszechnie uważane za „motory” gospodarki. Jednym z nich jest działalność badawczo-rozwojowa i innowacyjna. Dynamika wzrostu tego sektora uzależniona jest od wielu czynników, z których najważniejsze wynikają z potencjału samej gospodarki, umiejętności stworzenia korzystnych dla inwestorów warunków funkcjonowania oraz możliwości wykorzystania efektów tej działalności w kraju lokowania inwestycji. Celem artykułu jest udowodnienie ważności właściwego kształtowania działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej, które w przyszłości przełoży się na efektywne funkcjonowanie przedsiębiorstw. Duże znaczenie w tym procesie mogą mieć założenia idei zrównoważonego rozwoju, znajdujące potwierdzenie w licznych dokumentach krajowych i międzynarodowych. Działalność B+R+I jest jednym z ważniejszych elementów właściwej realizacji wspomnianej idei i winna stać się podstawą do coraz powszechniejszego jej stosowania.

Słowa kluczowe: działalność badawczo-rozwojowa i innowacyjna, idea zrównoważonego rozwoju, proces inwestycyjny.

Summary: The development of R&D and innovation, which in the future will result in the efficient operation of the economy and enterprises is very important. Great importance in this process may be played by the assumption of sustainable development reflected in numerous national and international documents. R&D&I is one of the most important elements of the proper implementation of that idea and should become the basis for its increasingly widespread use.

Keywords: R&D and innovation, the idea of sustainable development, the investment process.

1. Wstęp

Intensyfikacja i trwałość procesów globalizacji wywołują w światowej gospodarce zmiany – zarówno pozytywne, jak i negatywne. Trudno dziś jednoznacznie ocenić, które z nich przeważają. Pewne jest jednak to, że ich dynamika jest na tyle duża, iż często uniemożliwia odpowiednie przygotowanie się do zmian oraz pełną identyfikację konsekwencji ich występowania. Sytuacja ta dotyczy szczególnie zagrożeń występujących w wyniku procesu globalizacji i braku odpowiednich narzędzi, które umożliwiałyby ich ograniczenie lub też prowadziły do sytuacji ich trwałego zniwelowania. W tym kontekście niezmiernie ważne wydaje się więc – w odniesieniu do funkcjonowania zarówno gospodarki, jak i przedsiębiorstwa – prowadzenie odpowiedzialnej polityki rozwoju, która, z jednej strony, umożliwiałaby osiąganie pozytywnych efektów, z drugiej zaś – hamowałaby negatywne oddziaływanie tego rozwoju na otoczenie zewnętrzne. Potrzeba prowadzenia tak zharmonizowanych działań doprowadziła do pojawienia się w drugiej połowie XX wieku tzw. koncepcji zrównoważonego rozwoju, która stała się jednym z najważniejszych wyzwań współczesnego, globalnego świata. Realizacja koncepcji powinna mieć swój początek we właściwej – zgodnej z jej zasadami – działalności przedsiębiorstw. Wspomaganie efektywnego funkcjonowania podmiotów gospodarczych powinno być poprzedzone pracami w zakresie B+R oraz wdrażaniem w życie innowacyjnych rozwiązań.

2. Idea zrównoważonego rozwoju we współczesnym świecie

Po raz pierwszy, próba zdefiniowania pojęcia zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego pojawiła się w 1983 roku. Przedstawiciele Światowej Komisji ds. Środowiska i Rozwoju stwierdzili, że jego istotą, dotykającą aspektów środowiskowych, gospodarczych i społecznych, jest zaspokajanie potrzeb obecnego pokolenia bez pozbawiania możliwości zaspokojenia potrzeb przyszłych pokoleń. Był to impuls do zwołania w 1992 roku drugiego Szczytu Ziemi w Rio de Janeiro, który stał się jednym z najistotniejszych wydarzeń dla wdrażania idei zrównoważonego rozwoju. Na tej konferencji uchwalono pięć dokumentów, a wśród nich m.in.: Agendę 21 oraz Deklarację w sprawie Środowiska i Rozwoju, zawierającą 27 zasad i będącą rodzajem kodeksu postępowania człowieka wobec środowiska naturalnego.

Najistotniejszym dokumentem była Agenda 21, która stała się programem działań, jakie należy podejmować w perspektywie XXI wieku w zakresie środowiska i rozwoju. Dokument zwrócił uwagę na konieczność ochrony zasobów naturalnych i racjonalnego gospodarowania nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju. W poszczególnych jego częściach omówiono następujące elementy współczesnej gospodarki¹:

¹ Odnowienie postanowień konferencji z 1992 r. oraz rozwinięcie osiągnięć dokonanych po tym szczycie miało miejsce 10 lat później w Johannesburgu.

- zagadnienia społeczne i ekonomiczne,
- problemy ochrony środowiska i gospodarowania zasobami naturalnymi,
- role, jakie w realizacji Agendy 21 powinny odgrywać grupy społeczne, oraz
- możliwości realizacji poszczególnych zaleceń.

Drugim wydarzeniem, które nieodłącznie wiąże się ze zrównoważonym rozwojem, była przyjęta w 2000 roku przez przywódców 189 państw na szczycie Organizacji Narodów Zjednoczonych tzw. deklaracja milenijna. Osiem tzw. milenijnych celów rozwoju to zobowiązanie do osiągnięcia następujących rezultatów [*Wskaźniki zrównoważonego rozwoju Polski 2011*]:

- wyeliminowanie skrajnego ubóstwa i głodu,
- zapewnienie powszechnego nauczania na poziomie podstawowym,
- promocja równości płci i awansu społecznego kobiet,
- ograniczanie umieralności dzieci,
- poprawa opieki zdrowotnej nad matkami,
- ograniczenie rozprzestrzeniania się HIV/AIDS, malarii i innych chorób zakaźnych,
- zapewnienie ochrony środowiska naturalnego,
- stworzenie globalnego partnerskiego porozumienia na rzecz rozwoju.

Zrównoważony rozwój jest również zagadnieniem poruszonym w dokumentach Unii Europejskiej. Zgodnie z Traktatem o Unii Europejskiej jej instytucje działają na rzecz trwałego rozwoju Europy, którego podstawą jest zrównoważony rozwój gospodarczy i stabilność cen, społeczna gospodarka rynkowa o wysokiej konkurencyjności zmierzająca do pełnego zatrudnienia i postępu społecznego oraz wysoki poziom ochrony i poprawy jakości środowiska. Głównym narzędziem określającym szczegółowe działania UE w celu uzyskania w pełni zrównoważonego rozwoju jest długoterminowa Strategia Zrównoważonego Rozwoju UE z 2001 roku [Traktat o Unii Europejskiej 2012]. Naczelnym celem unijnego dokumentu jest „określenie i rozwój działań, dzięki którym UE będzie mogła zapewnić obecnym i przyszłym pokoleniom stały wzrost jakości życia poprzez tworzenie społeczności opartych na zasadach zrównoważonego rozwoju, tj. społeczności wydajnie gospodarujących zasobami i z nich korzystających, czerpiących z potencjału gospodarki w zakresie innowacji ekologicznych i społecznych, a przez to zapewniających dobrobyt, ochronę środowiska naturalnego i spójność społeczną” [*Wskaźniki zrównoważonego rozwoju Polski 2011*]. Do głównych celów Strategii Zrównoważonego Rozwoju UE zaliczono cztery następujące elementy: ochrona środowiska naturalnego, sprawiedliwość i spójność społeczną, dobrobyt gospodarczy oraz realizację zobowiązań UE w skali międzynarodowej.

Temat zrównoważonego rozwoju był jednym z głównych obszarów Strategii Lizbońskiej, a jego elementy można znaleźć w dokumencie pn. Strategia „Europa 2020”. Głównymi założeniami tego dokumentu są inteligentny rozwój, rozwój zrównoważony oraz rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu. W praktyce oznacza to wspieranie innowacji i rozwoju wiedzy, efektywne wykorzystanie zasobów,

konkurencyjność i ochronę środowiska oraz wspieranie zatrudnienia, spójność społeczną i terytorialną².

W 1997 roku koncepcja zrównoważonego rozwoju została uznana w Polsce za zasadę konstytucyjną. W treści artykułu 5 ustawy zasadniczej stwierdzono, że „Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolność i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju” [Konstytucja RP 1997].

Idea zrównoważonego rozwoju znalazła również swoje miejsce w wielu polskich ustawach, m.in. w ustawie *Prawo ochrony środowiska* z dnia 27 kwietnia 2001 roku, w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 23 marca 2003 roku oraz ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 roku. Polityka zrównoważonego rozwoju prowadzona jest na podstawie strategii rozwoju kraju, za pośrednictwem programów operacyjnych, w których określone zostały narzędzia realizacji postawionych celów.

3. Pojęcie działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej

Poprzez pojęcie działalności badawczo-rozwojowej rozumie się „działalność badawczą (*research*) i prace rozwojowe (*development*), w skrócie B+R, które obejmują pracę twórczą podejmowaną w sposób systematyczny w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie, oraz wykorzystanie tych zasobów wiedzy do tworzenia nowych zastosowań” [Podręcznik Frascati 2002]. Utożsamiając działalność badawczo-rozwojową z działalnością innowacyjną, przyjąć można, że obejmuje ona „wszystkie działania o charakterze naukowym, technicznym, organizacyjnym, finansowym i komercyjnym, które rzeczywiście prowadzą lub mają w zamierzeniu prowadzić do wdrażania innowacji. Niektóre z tych działań mogą mieć same z siebie charakter innowacyjny, natomiast inne nie są nowością, ale stanowią niezbędny krok na drodze ku wdrożeniu” [Komisja Europejska 2006].

D.A. Comin zauważa, że działalność badawczo-rozwojowa jest silnie spolaryzowana i skupia się wokół kilku krajów [Komisja Europejska 2006]. Wizja ta jest spójna z pierwotnym założeniem schumpeterowskiej teorii innowacji, według której wynalazki nie pojawiają się nierównomiernie w czasie i przestrzeni, lecz występują tzw. wiązkami. Stwierdzenie to potwierdzają analizy [Acemoglu i in. 2006], które wykazały, iż w przypadku krajów bardziej oddalonych od światowej granicy technologicznej metodą lepszą z punktu widzenia zmniejszania niewydolności tech-

² Monitoring realizacji Strategii „Europa 2020” przewiduje coroczne raporty Komisji Europejskiej na podstawie ustalonego zestawu wskaźników. Wskaźniki te obejmują obszar zatrudnienia, inwestycji w badania i rozwój, emisji dwutlenku węgla i energii, edukacji oraz ubóstwa. Jako podstawowe przyjęto osiem wskaźników monitorujących i określono dla nich wartości docelowe.

nicznej jest absorpcja technologii, która przez D.A. Comina określana jest mianem newralgicznego sposobu poprawy poziomu technologicznego na świecie.

Sytuacja w zakresie działalności badawczo-rozwojowej monitorowana jest przez wiele światowych instytutów badawczych i instytucji. Jedną z nich jest Komisja Europejska, która przygotowuje cykliczny raport pt. *Innovation Union Scoreboard* (IUS) [<http://ec.europa.eu>]. Jednym z elementów podejmowanych w nim analiz jest ocena innowacyjności państw członkowskich oraz wybranych krajów spoza UE sporządzana na podstawie wartości indeksu SII (*Summary Innovation Index*). Zgodnie z raportem z 2015 roku Polska należy do kategorii tzw. umiarkowanych innowatorów. Jak podkreślają autorzy raportu, mocną stroną Polski są przede wszystkim zasoby ludzkie, w tym wysoki odsetek młodych naukowców oraz duży udział osób z wykształceniem wyższym i średnim w różnych kategoriach wiekowych. Odnotowany w ostatnich 10 latach średnio ponad 14-procentowy wzrost liczby zatrudnionych w sektorze B+R+I świadczy o wykorzystaniu tej mocnej strony. Zwiększenie udziału przedsiębiorstw tego sektora w gospodarce spowodowane jest również istnieniem coraz lepszych warunków prowadzenia działalności w tym zakresie. Oprócz wyników analiz Komisji Europejskiej uwzględnić należy miejsce Polski w globalnym raporcie konkurencyjności. Jedną z trzech grup czynników wchodzących w skład wartości indeksu konkurencyjności są czynniki innowacyjności i rozwoju, określające poziom i jakość środowiska biznesowego oraz innowacyjność gospodarki. Z raportu konkurencyjności, opublikowanego w 2015 roku, wynika, że Polska plasuje się na 43 miejscu na 148 państw, wyprzedzając takie państwa europejskie, jak Słowacja, Chorwacja, Włochy, Słowenia i Węgry [Boguszewski 2015]. Na poprawę miejsca Polski – o dwie pozycje w porównaniu z poprzednim raportem – wpływ miało między innymi polepszenie stanu w zakresie innowacyjności (poprawa o pięć miejsc). Wiele do wykonania pozostaje jednak w sferze nakładów B+R w odniesieniu do polskiego PKB. Planowane zwiększenie nakładów pozwolić powinno na osiągnięcie celów określonych w dokumentach strategicznych, w tym zwłaszcza na poprawę wskaźników Polski odnoszących się do prowadzenia działalności w tym zakresie.

4. Inwestycje B+R+I w polskiej gospodarce i ich przyszłość

Sektor B+R+I w Polsce charakteryzuje się dużą różnorodnością pod względem instytucjonalnym. W ciągu ostatnich kilku lat sektor nowoczesnych usług biznesowych wzrósł w Polsce o 50%. Obecnie istnieją 532 centra z kapitałem zagranicznym, z których 62 powstały w ubiegłym roku. W 2014 roku odnotowany udział innowacyjnych przedsiębiorstw w ogólnej liczbie podmiotów oscylował wokół 16% w przypadku przedsiębiorstw przemysłowych i 12% dla przedsiębiorstw usługowych [Komunikat Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego 2014]. Coraz częściej przedsiębiorstwa tworzą także własne działy B+R oraz centra usług nowoczesnych o zróżnicowanych profilach działalności. Należą do nich: centra usług wspólnych

Tabela 1. Krajowe inteligentne specjalizacje

Lp.	Krajowe inteligentne specjalizacje				
	Zdrowe społeczeństwo	Biogospodarka rolno-spożywcza, leśno-drzewna i środowiskowa	Zrównoważona energetyka	Surowce naturalne i gospodarka odpadami	Innowacyjne technologie i procesy przemysłowe (w ujęciu horyzontalnym)
1	2	3	4	5	6
1	Technologie inżynierii medycznej, w tym biotechnologie medyczne	Innowacyjne technologie, procesy i produkty sektora rolno-spożywczego i leśno-drzewnego	Wysokosprawne, niskoemisyjne i zintegrowane układy wytwarzania, magazynowania, przesyłu i dystrybucji energii	Nowoczesne technologie pozyskiwania, przetwórstwa i wykorzystania surowców naturalnych oraz wytwarzanie ich substytutów	Wielofunkcyjne materiały i kompozyty o zaawansowanych właściwościach, w tym nanoprocesy i nanoproducty
2	Diagnostyka i terapia chorób cywilizacyjnych oraz w medycynie spersonalizowanej	Zdrowa żywność (o wysokiej jakości i ekologiczności produkcji)	Inteligentne i energooszczędne budownictwo	Minimalizacja wytwarzania odpadów, w tym niezdalnych do przetworzenia, oraz wykorzystanie materiałowe i energetyczne odpadów (recykling i inne metody odzysku)	Sensory (w tym biosensory) i inteligentne sieci sensorowe
3	Wytwarzanie produktów leczniczych	Biotechnologiczne procesy i produkty chemii specjalistycznej oraz inżynierii środowiska	Rozwiązania transportowe przyjazne środowisku	Innowacyjne technologie przetwarzania i odzyskiwania wody oraz zmniejszające jej zużycie	Inteligentne sieci i technologie geoinformacyjne
4					Elektronika oparta na polimerach przewodzących
5					Automatyzacja i robotyka procesów technologicznych
6					Optoelektroniczne systemy i materiały
7					Inteligentne technologie kreatywne

1	2	3	4	5	6
8					Innowacyjne technologie morskie w zakresie specjalistycznych jednostek pływających, konstrukcji morskich i przybrzeżnych oraz logistyki opartej na transporcie morskim i śródlądowym

Źródło: [<http://krajoweinteligentnespecjalizacje.pl>].

(SSC), centra outsourcingu usług biznesowych (BPO), centra outsourcingu IT (ITO) oraz centra badawczo-rozwojowe (CBR). Zaznaczyć należy, że coraz większy odsetek centrów nowoczesnych usług biznesowych to centra z kapitałem polskim [Crido Taxand, Invest in Poland 2015]. Jak analizują przedstawiciele Crido Taxand i Invest in Poland, sektor B+R+I nie powinien narzekać na trudności w dostępie do kapitału. Mocną stroną w jego pozyskaniu jest współpraca między podmiotami w zakresie innowacji. Poziom współpracy z innymi instytucjami, w tym jednostkami naukowymi, określany jest na poziomie średniej europejskiej. Najczęściej dotyczy on relacji z dostawcami wyposażenia, materiałów i komponentów (23%) lub klientami i konsumentami (14%). Wzrasta również udział przedsiębiorców w finansowaniu działalności B+R+I. Zgodnie z danymi z 2014 roku 47% wszystkich wydatków w Polsce na działalność B+R ponoszonych przez sektor publiczny (rządowy, szkolnictwa wyższego) i prywatny (przedsiębiorstwa, prywatne instytucje niekomercyjne)³.

Na podstawie informacji zawartych w dokumentach strategicznych, przyjętych przez Unię Europejską i Polskę, określić można najbardziej prawdopodobną drogę rozwoju przedsięwzięć badawczo-rozwojowych i innowacyjnych w Polsce. Polskim dokumentem wyznaczającym priorytetowe kierunki działań w zakresie B+R+I jest Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” [<http://www.mg.gov.pl>]. Do przyjętych w dokumencie kierunków działań należy przede wszystkim stymulowanie sektora prywatnego do inwestowania w B+R+I, wspieranie transferu wiedzy między B+R+I a gospodarką, a także sieciowanie krajowych jednostek naukowych z jednostkami zagranicznymi. Programem wykonawczym do Strategii innowacyjności i efektywności gospodarki jest Program rozwoju przedsiębiorstw do 2020 roku [<http://www.mg.gov.pl>]. W programie wskazano, że należy podjąć kroki w poprawie przepływu informacji pomiędzy sektorem nauki i przemysłem, zwiększyć zainteresowanie obopólną współpracą oraz stworzyć od-

³ W roku 2012 roku wskaźnik ten osiągał wartość 37%, a w 2013 roku – 44%.

powiedni system zachęt ze strony państwa stymulujących rozwój tej współpracy [Crido Taxand, Invest in Poland 2015].

Z analiz dokumentów wynika, że do roku 2020 na rozwój działalności B+R+I przeznaczony zostanie największy strumień środków finansowych. Przyjęto jednak zasadę, nie otrzymają wsparcia projekty o charakterze innowacyjnym, które nie wpisują się w zakres krajowych lub regionalnych inteligentnych specjalizacji. Dla przedsiębiorstw realizujących wspomnianą działalność poza inteligentnymi specjalizacjami pozostanie jednak możliwość skorzystania z planowanych zachęt fiskalnych [Crido Taxand, Invest in Poland 2014].

Na znaczeniu zyskuje współpraca przedsiębiorstw z jednostkami naukowymi. Wspólne przedsięwzięcia przedstawicieli obu tych środowisk premiowane będą przy udzielaniu wsparcia ze środków publicznych. Działania takie znajduje swoje odzwierciedlenie w zmianach modeli kształcenia w ramach studiów wyższych, w których coraz baczniejszą uwagę zwraca się na rozwój praktycznych kompetencji zawodowych i wzmocnienie przedsiębiorczości. Celem jest dopasowanie kompetencji absolwentów studiów wyższych do wymagań współczesnego rynku pracy.

Rozwój polskiego sektora B+R+I przejawia się w zwiększającym się udziale jego przedstawicieli na rynkach zagranicznych. Budowanie międzynarodowych sieci współpracy, przygotowanie strategii realizacji własnych zamierzeń biznesowych na zagranicznym rynku, jak również podejmowanie działań promocyjnych to jedynie niektóre działania, których realizacja ma zostać rozwinięta poprzez wsparcie finansowe w ramach programów operacyjnych Unii Europejskiej.

5. Wspieranie działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej w Polsce

Efekty działalności w zakresie badań i rozwoju oraz innowacyjności, które stają się obecnie jednym z najważniejszych czynników wpływających na efektywność i siłę gospodarki, osiągane są przede wszystkim dzięki opracowywaniu i wdrażaniu nowych rozwiązań, wprowadzeniu na rynek nowoczesnych, unikatowych produktów i usług.

Główną instytucją wspierającą realizację projektów badawczo-rozwojowych i dysponującą przeznaczonymi na ten cel środkami jest Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR). W latach 2014-2020 podstawowym źródłem, z którego przedsiębiorcy mogą uzyskać dofinansowanie, jest Program Operacyjny Inteligentny Rozwój (PO IR) finansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Odgrywa on bardzo dużą rolę w procesie wspierania kierunków i sposobów zwiększania nakładów przedsiębiorstw na B+R i poprawy warunków prowadzenia przez nich działalności B+R+I. Jest on przeznaczony na finansowanie projektów o stosunkowo dużej skali, w których poziom rozwijanej innowacji ma wymiar co najmniej krajowy. Rozpatrując możliwości wspierania działalności B+R+I, nie moż-

na pominięcie funkcjonowania na poziomie województw Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO), których istnienie poparte zostało wcześniejszą identyfikacją kluczowych dla każdego województwa potrzeb rozwojowych.

Ze sposobów wsparcia działalności B+R+I na szczególną uwagę zasługują pomoc horyzontalna, pomoc regionalna oraz tzw. pomoc *de minimis*. Pierwsza z nich jest pomocą publiczną udzielaną na określone cele, której intensywność i udzielenie nie są uzależnione ani od regionu, ani od sektora, w których beneficjent prowadzi działalność. Wsparciem objęte są koszty operacyjne, w tym koszty wynagrodzenia, koszty zakupu aparatury naukowo-badawczej, koszty ponoszone w związku z użytkowaniem budynków i gruntów oraz usług badawczych. Bazowa intensywność pomocy horyzontalnej dla przedsiębiorstw jest uzależniona od typu prac badawczych i wielkości przedsiębiorstw. W przypadku pomocy regionalnej, która wiąże się z projektami inwestycyjnymi, w tym z projektami związanymi z budową i rozbudową centrów badawczo-rozwojowych, intensywność tej pomocy uzależniona jest od miejsca realizacji inwestycji. Koszty kwalifikowane, które mogą zostać dofinansowane w ramach pomocy regionalnej, to koszty inwestycyjne obejmujące m.in. nabycie: gruntów, budynków lub budowli, robót i materiałów budowlanych, środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych [<http://www.ncbir.pl>]. Kolejnym sposobem wsparcia kosztów inwestycyjnych i operacyjnych jest tzw. pomoc *de minimis*. Zgodnie z regulacjami prawnymi UE jest to pomoc o niskiej wartości i nie może naruszać konkurencji i wywierać wpływu na handel realizowany między państwami członkowskimi. Przedsiębiorca ma możliwość skorzystania z ograniczonej kwotowo pomocy *de minimis*, która ograniczona jest na poziomie kraju do kwoty 200 tys. euro w ciągu 3 lat [<http://www.funduszeuropejskie.gov.pl>].

Wspieranie działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej w Polsce jest bardzo pożądane. Konieczne jest również właściwe kierowanie polityką w zakresie B+R+I na szczeblu krajowym i regionalnym, której efektem będzie przyciągnięcie inwestycji w tym zakresie spoza Polski. Inwestycje te w przyszłości staną się przyczynkiem do realizacji m.in. polityki zrównoważonego rozwoju i postrzegania kraju jako jednego z tych, które odpowiedzialnie tę politykę realizują.

6. Zakończenie

Działalność badawczo-rozwojowa i innowacyjna jest jednym z głównych kierunków pożądanego rozwoju gospodarki. Poprzez efektywne wykorzystanie efektów funkcjonowania przedstawicieli sektora B+R+I możliwy jest dynamiczny wzrost gospodarczy. Nie może być to jednak realizowane w sposób nieskoordynowany i przypadkowy. Pomocne w regulowaniu tej sytuacji są wprowadzone i respektowane przepisy prawa europejskiego oraz rozwiązania prawne w poszczególnych państwach.

Tworzenie i rozwój sektora B+R+I w Polsce zawdzięczać można licznym elementom wspierania tej działalności oraz warunkom gospodarczym, które tworzy-

ły się przez ostatnie kilka lat. Lokalizacja wielu przedsiębiorstw, zwiększające się zatrudnienie, napływ kapitału to tylko jedne z wielu korzyści, które pojawiły się w kontekście rozwoju sektora B+R+I w Polsce. Najważniejszą korzyścią jest jednak wprowadzenie do gospodarki wymiernych efektów prowadzonych w tym zakresie badań, m.in. w postaci wdrażania innowacji. Rozwój sektora B+R+I nie może być jednak pozostawiony samemu sobie. Jego wzrost powinien być jednak ściśle skorelowany z rozwojem polskiej gospodarki, w tym z zasadami, które zostały przyjęte w ramach idei zrównoważonego rozwoju.

Literatura

- Acemoglu D., Zilibotti F., Aghion P., 2006, *Distance to frontier, selection, and economic growth*, Journal of the European Economic Association, vol. 4, s. 37-74.
- Boguszewski P., 2015, *Globalny raport konkurencyjności 2015-16 Światowego Forum Gospodarczego*, Narodowy Bank Polski, Departament Stabilności Finansowej, Warszawa, 30 września.
- Crido Taxand, Invest in Poland, 2015, *Rynek B+R+I w Polsce. Wspieranie działalności badawczej, rozwojowej i innowacyjnej przedsiębiorstw*, Warszawa, s. 11-13.
- http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/innovation-scoreboard/index_en.htm (25.02.2016).
- <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/nabory/11-projekty-br-przedsiębiorstw-111-badania-przemyslowe-i-prace-rozwojowe-realizowane-przez-przedsiębiorstwa-1/> (14.02.2016).
- <http://www.mg.gov.pl/files/upload/17492/Strategia.pdf> (16.01.2016).
- <http://www.ncbir.pl/fundusze-europejskie/poir/aktualnosci-po-ir/> (4.01.2016).
- Komisja Europejska, 2006, *Podręcznik Oslo. Zasady gromadzenia i interpretacji danych dotyczących innowacji*. Wydanie trzecie, Bruksela.
- Komunikat Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 4 lipca 2014 r. o przyznanych kategoriach naukowych jednostkom naukowym.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku, Dz.U. 1997, nr 78, poz. 483.
- Podręcznik Frascati. Proponowane procedury dla badań statystycznych w zakresie działalności badawczo-rozwojowej*, 2002, OECD, Paryż.
- Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku, Dz.U. 2001, nr 62, poz. 627.
- Traktat o Unii Europejskiej – tekst skonsolidowany uwzględniający zmiany wprowadzone Traktatem z Lizbony, *Dz. Urz. UE 2012 C 326*.
- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 23 marca 2003 roku, Dz.U. 2003, nr 80, poz. 717.
- Ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 roku, Dz.U. 2006, nr 227, poz. 1658.
- Wskaźniki zrównoważonego rozwoju Polski*, 2011, Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice s. 5 i s. 7.